Cvičení 4: Vlastní a rekurzivní datové typy, Maybe

Před čtvrtým cvičením je zapotřebí:

- znát koncept datových typů:
  - *hodnotový* a *typový* konstruktor;
  - klíčové slovo `data`;
  - definice funkcí pomocí vzorů pro vlastní datové typy;
- umět pro vlastní datový typ podmínky k implementaci jednoduché instance typových tříd;
- znát datový typ `Maybe`;
- mít základní znalosti o *stromech* – pojmy **kořen**, **cesta**, **hloubka vrcholu**.

4.1 Vlastní datové typy

Př. 4.1.1 Mějme následující definici:

```
data Object = Cube Float Float Float   -- a, b, c
            | Cylinder Float Float     -- r, v
```

a) Uveďte hodnoty, které mají typ `Object`?
b) Kolik je v definici použito hodnotových konstruktorů a které to jsou?
c) Kolik je v definici použito typových konstruktorů a které to jsou?
d) Definujte funkce `volume` a `surface`, které pro hodnoty uvedeného typu počítají objem, respektive povrch.
Příklady vyhodnocení korektně definovaných funkcí jsou:
`volume (Cube 1 2 3)` $\rightsquigarrow^*$ `6`
`surface (Cylinder 1 3)` $\rightsquigarrow^*$ `25.132741228718345`

Př. 4.1.2 Mějme datový typ `Day` představující dny v týdnu definovaný níže. Definujte funkci `weekend :: Day -> Bool`, která o zadaném dni určí, jestli je to víkendový den. Datový typ `Day` je definován takto:

```
data Day = Mon | Tue | Wed | Thu | Fri | Sat | Sun
           deriving (Show, Eq, Ord)
```

Př. 4.1.3 Mějme datový typ `Shape` definovaný následovně:

```
data Shape = Circle Double
           | Rectangle Double Double
           | Point
             deriving Show
```

Naprogramujte následující funkce:

- `isEqual :: Shape -> Shape -> Bool`, která vrátí `True`, právě tehdy, když jsou si oba argumenty rovny.
- `isGreater :: Shape -> Shape -> Bool`, která vrátí `True`, pokud je první argument větší než druhý (`Shape` je větší než druhý, když má větší obsah);

Př. 4.1.4 Uvažte datový typ představující semafor zadefinovaný níže.

```
data TrafficLight = Red | Orange | Green
```

Umožněte zobrazování hodnot tohoto typu, jejich vzájemné porovnávání a řazení (zelená < oranžová < červená). Řečeno jinak, napište instanci `TrafficLight` pro typové třídy `Show`, `Eq` a `Ord`.

Př. 4.1.5 Zadefinujme vlastní typ uspořádaných dvojic s názvem `PairT`. Tento typ bude mít pouze jeden binární datový konstruktor `PairD` (viz definice níže).

```
data PairT a b = PairD a b
```

Vytvořte instanci `PairT` pro typové třídy `Show`, `Eq` a `Ord`. Ať jsou si dvě dvojice rovny právě tehdy, pokud jsou si rovny po složkách. Uspořádání použijte lexikografické. Zobrazování hodnot tohoto typu nechť je slovní (tedy namísto obligátního `(1, 2)` vypište třeba `"pair of 1 and 2"`).

Př. 4.1.6 Vytvořte nový datový typ `Jar` představující sklenici ve spíži. Každá sklenice je v jednom z následujících stavů:

- je prázdná (`EmptyJar`);
- je v ní ovocná marmeláda (`Jam`), pamatujeme si typ ovoce, ze kterého byla vyrobena (`String`);
- jsou v ní okurky (`Cucumbers`), o nich si nemusíme nic pamatovat, stejně se hned snědí;
- je v ní kompot (`Compote`), pamatujeme si rok výroby (`Int`).

Vaší úlohou je pak nadefinovat funkci `stale :: Jar -> Bool`, která určí, jestli je obsah dané sklenice již zkažený. Prázdné sklenice, okurky ani marmelády se nekazí (možná je to tím, že se příliš rychle snědí), kompoty se pokazí za 10 let od zavaření (zadefinujte si celočíselnou konstantu `today`, ve které budete mít aktuální rok).

> **Pan Fešák doporučuje:** Pro úplné pochopení principů vlastních datových typů a rozdílů mezi hodnotovými a typovými konstruktory je doporučené projít a rozumět následujícím příkladům.

Př. 4.1.7 Identifikujte nově vytvořené typové a hodnotové konstruktory a určete jejich aritu.

a) `data X = Value Int`
b) `data M = A | B | N M`
   `data N = C | D | M N`
c) `data Ha = Hah Int Float [Hah]`
d) `data FMN = T (Int, Int) (Int -> Int) [Int]`
e) `type Fat = Float -> Float -> Float`
f) `data E = E (E, E)`

Př. 4.1.8 Které deklarace datových typů jsou správné?

a) `data N x = NVal (x -> x)`
b) `type Makro = a -> a`
c) `data M = N (x, x) | N Bool | O M`
d) `type Fun a = a -> (a, Bool) -> c`
e) `type Fun (a, c) (a, b) = (b, c)`
f) `data F = X Int | Y Float | Z X`
g) `data F = intfun Int`
h) `data F = Makro Int -> Int`

i) `type Val = Int | Bool`
j) `data X = X X X`

Př. 4.1.9

Uvažte datový typ `type Frac = (Int, Int)`, kde hodnota `(a, b)` představuje zlomek $\frac{a}{b}$ (můžete předpokládat, že $b \neq 0$). Napište funkci nad datovým typem `Frac`, která

a) zjistí, jestli zadané dva zlomky představují stejné racionální číslo;
b) vrátí `True`, jestli zlomek představuje nezáporné číslo;
c) vypočítá součet dvou zlomků;
d) vypočítá rozdíl dvou zlomků;
e) vypočítá součin dvou zlomků;
f) vypočítá podíl dvou zlomků (ověřte, že druhý zlomek je nenulový);
g) převede zlomek do základního tvaru; *Doporučujeme:* zkuste si najít v dokumentaci něco o funkci `gcd`.

Když budete mít všechno implementované, tak upravte funkce tak, aby byl výsledek v základním tvaru.

Př. 4.1.10

V řetězci kaváren StarBugs prodávají jediný druh šálků kávy. Obyčejní zákazníci platí 13 λ za šálek kávy a každý desátý šálek mají zdarma. Pokud si kávu kupuje zaměstnanec, má navíc 15% slevu ze základní ceny. V případě, že si kávu kupuje student ve zkouškovém období, platí za každý šálek 1 λ. Napište funkci, která spočítá výslednou cenu v závislosti na typu zákazníka. Ale pozor! Slevový systém se často mění, aby zaujal lidi. Proto je potřeba navrhnout funkci dostatečně obecně, aby se nemusela vždy celá přepisovat.

- Napište funkci `commonPricing :: Int -> Float`, která na základě počtu vypitých šálků spočítá cenu pro běžného zákazníka.
- Napište funkci `employeeDiscount :: Float -> Float`, která aplikuje zaměstnaneckou slevu na cenu pro obyčejné zákazníky.
- Napište funkci `studentPricing :: Int -> Float`, která na základě počtu vypitých šálků spočítá cenu pro studenta.
- Definujte datový typ `PricingType`, který bude značit, zdali je nakupující obyčejný zákazník (`Common`), zaměstnanec řetězce (`Employee`) nebo student (`Student`).
- Implementujte funkci

  ```
  computePrice :: PricingType -> Int -> (Int -> Float)
               -> (Float -> Float) -> (Int -> Float) -> Float
  ```

  Ta podle typu zákazníka, počtu šálků a tří funkcí `cp`, `ed` a `sp` (`common pricing`, `employee discount` a `student pricing`) spočítá výslednou cenu za nakoupené šálky.

Při řešení se vám může hodit funkce `fromIntegral`. Více se o ní můžete dočíst v dokumentaci.

Příklady vstupů a odpovídajících výsledků:

```
computePrice Common   28 commonPricing employeeDiscount studentPricing
    ⇝* 338
computePrice Employee 28 commonPricing employeeDiscount studentPricing
    ⇝* 287.30002
computePrice Student  28 commonPricing employeeDiscount studentPricing
    ⇝* 28
```

> Následující příklad je rozšířením předchozí úlohy. Doporučujeme vrátit se k němu, pokud máte na konci cvičení čas.

Př. 4.1.11

Řetězec StarBugs z úlohy 4.1.10 se rozhodl rozšířit svůj systém slev. Ještě neví jak přesně, ale každá cena bude buď závislá na počtu koupených šálků, nebo na běžné ceně pro obyčejné zákazníky za daný počet šálků.

Upravte datový typ `PricingType` tak, aby nabízel možnosti `Common` (běžný zákazník), `Special (Int -> Float)` (speciální druh nacenění závislý na počtu káv) a `Discount (Float -> Float)` (slevový druh nacenění závislý na běžné ceně). Každá instance tohoto typu (krom `Common`) tak v sobě bude nést funkci pro výpočet správné ceny.

Dále je nezbytné změnit i funkci `computePrice`, a to tak, že její typ bude `PricingType -> Int -> (Int -> Float) -> Float`. Akceptuje druh zákazníka, počet šálků a funkci pro výpočet běžné ceny a vrací správnou cenu za příslušný počet šálků.

Jako poslední definujte konstanty `common`, `employee`, `student :: PricingType`, které reprezentují typy zákazníků ze cvičení 4.1.10.

Příklady volání a správných vyhodnocení:

```
computePrice common   28 commonPricing ⇝* 338
computePrice employee 28 commonPricing ⇝* 287.30002
computePrice student  28 commonPricing ⇝* 28
```

4.2 Konstruktor `Maybe`

Př. 4.2.1

Které ze zadaných výrazů jsou korektní? U korektních výrazů rozhodněte, jestli se jedná o hodnotu nebo o typ. U hodnot určete jejich typ a u typů uveďte příklady hodnot daného typu. S výrazem `a` pracujte jako s externě definovaným typem.

a) `Maybe (Just 2)`
b) `Maybe a`
c) `Just a`
d) `Just Just 2`
e) `Maybe Nothing`
f) `Just Nothing`
g) `Nothing 3`
h) `[Just 4, Just Nothing]`
i) `Just [Just 3]`
j) `Just (\x -> x ^ 2)`
k) `\b matters -> if b then Nothing else matters`
l) `Just`
m) `Just Just`
n) `Just Just Just`

Př. 4.2.2 >>=

Definujte funkci `divlist :: Integral a => [a] -> [a] -> [Maybe a]`, s využitím typového konstruktoru `Maybe`, která celočíselně podělí dva celočíselné seznamy „po složkách“, tedy například

```
divlist [12, 5, 7] [3, 0, 2] ⇝* [Just 4, Nothing, Just 3]
divlist [12, 5, 7] [3, 1, 2, 5] ⇝* [Just 4, Just 5, Just 3]
divlist [42, 42] [0] ⇝* [Nothing]
```

a ošetří případy dělení nulou.

> **Pan Fešák doporučuje:** Pokud si nejste jistí, co funkce `zip` přesně dělá, tak se podívejte do dokumentace.

Př. 4.2.3 Napište funkci `mayZip :: [a] -> [b] -> [(Maybe a, Maybe b)]`, která je analogií funkce `zip`. Rozdílem je, že výsledný seznam má délku rovnou delšímu ze vstupních seznamů. Chybějící hodnoty jsou nahrazeny hodnotami `Nothing`.

4.3 Rekurzivní datové typy

Př. 4.3.1 Uvažme následující rekurzivní datový typ:

```
data Nat = Zero | Succ Nat deriving Show
```

a) Jaké hodnoty má typ `Nat`?
b) Jaký význam má dovětek `deriving Show`?
c) Redefinujte způsob zobrazení hodnot typu `Nat`.
d) Nadefinujte funkci `natToInt :: Nat -> Int`, která převede výraz typu `Nat` na číslo, které vyjadřuje počet použití hodnotového konstruktoru `Succ` v daném výrazu.
e) Jak byste pomocí datového typu `Nat` zapsali nekonečno?

Př. 4.3.2 Uvažme následující definici typu `Expr`:

```
data Expr = Con Float
          | Add Expr Expr | Sub Expr Expr
          | Mul Expr Expr | Div Expr Expr
```

a) Uveďte výraz typu `Expr`, který představuje hodnotu 3.14.
b) Definujte funkci `eval :: Expr -> Float`, která vrátí hodnotu daného výrazu.
c) Ošetřete korektně dělení nulou pomocí funkce `evaluate :: Expr -> Maybe Float`.

Př. 4.3.3 Rozšiřte definici z předchozího příkladu o nulární hodnotový konstruktor `Var`, který bude zastupovat proměnnou. Funkci `eval` upravte tak, aby jako první argument vzala hodnotu proměnné a vyhodnotila výraz z druhého argumentu pro dané ohodnocení proměnné.

*
**

> **Paní Bílá vysvětluje:** Binární strom (`BinTree a`) je struktura, která v každém svém uzlu `Node` udržuje hodnotu typu `a` a ukazatele na své dva potomky. Hodnotový konstruktor `Empty` nenese žádnou hodnotu a reprezentuje prázdný uzel bez potomků.

V následujících příkladech se využívá datová struktura

```
data BinTree a = Empty
               | Node a (BinTree a) (BinTree a)
                 deriving Show
```

Př. 4.3.4

a) Nakreslete všechny tříuzlové stromy typu `BinTree ()` a zapište je pomocí hodnotových konstruktorů `Node` a `Empty`.
b) Kolik existuje stromů typu `BinTree ()` s 0, 1, 2, 3, 4 nebo 5 uzly?
c) Kolik existuje stromů typu `BinTree Bool` s 0, 1, 2, 3, 4 nebo 5 uzly?

> **Pan Fešák doporučuje:** Pro testování funkcí pracujících se strukturou `BinTree` můžete použít stromy, které najdete v souboru 📎 `04_trees.hs` v příloze sbírky nebo ve studijních materiálech v ISu.

Př. 4.3.5 »=

Pro datový typ `BinTree a` označíme *výškou stromu* počet uzlů na cestě z kořene do nejvzdálenějšího listu. Definujte následující funkce nad binárními stromy:

a) `treeSize :: BinTree a -> Int`, která spočítá počet uzlů ve stromě.

b) `listTree :: BinTree a -> [a]`, která vrátí seznam hodnot, které jsou uložené v uzlech vstupního stromu (na pořadí nezáleží),

c) `height :: BinTree a -> Int`, která určí výšku stromu.

d) `longestPath :: BinTree a -> [a]`, která najde nejdelší cestu ve stromě začínající v kořeni a vrátí ohodnocení na ní.

Pár příkladů vyhodnocení funkcí v této úloze:

```
treeSize Empty ⇝* 0
treeSize tree01 ⇝* 7
listTree tree01 ⇝* [1, 2, 3, 4, 5, 6, 7] -- Jedno z možných řešení.
listTree tree02 ⇝* [9, 10, 11, 12]
height tree02 ⇝* 4 longestPath tree05 ⇝* [100, 101, 102, 103, 104]
```

Př. 4.3.6

Pro datový typ `BinTree a` označíme *výškou stromu* počet uzlů na cestě z kořene do nejvzdálenějšího listu.

a) Definujte funkci `fullTree :: Int -> a -> BinTree a`, která pro volání `fullTree n v` vytvoří binární strom výšky `n`, ve kterém jsou všechny větve stejně dlouhé a všechny uzly jsou ohodnocené hodnotou `v`.

b) Definujte funkci `treeZip :: BinTree a -> BinTree b -> BinTree (a, b)` jako analogii seznamové funkce `zip`. Výsledný strom tedy obsahuje pouze ty uzly, které jsou v obou vstupních stromech.

Př. 4.3.7

Napište `treeMayZip :: BinTree a -> BinTree b -> BinTree (Maybe a, Maybe b)` jako analogii seznamové funkce `mayZip` z příkladu 4.2.3. Vrchol v novém stromu bude existovat právě tehdy, pokud existuje aspoň v jednom ze vstupních stromů.

Př. 4.3.8 »=

Deklarujte typ `BinTree a` jako instanci typové třídy `Eq`. Instanci si napište sami (tj. nepoužívejte klauzuli `deriving`).

Př. 4.3.9

Uvažme datový typ `BinTree a`.

a) Definujte funkci `isTreeBST :: (Ord a) => BinTree a -> Bool`, která se vyhodnotí na `True`, jestli bude její první argument validní binární vyhledávací strom.

b) Definujte funkci `searchBST :: (Ord a) => a -> BinTree a -> Bool`, která projde BST z druhého argumentu v smyslu binárního vyhledávání a vyhodnotí se na `True` v případě, že její první argument najde v uzlech při vyhledávání.

Můžete předpokládat, že vstupní datový typ `a` je uspořádaný lineárně.

4.4 Další příklady

Př. 4.4.1 Uvažte typ stromů s vrcholy libovolné arity definovaný následovně:

```
data RoseTree a = RoseNode a [RoseTree a]
                deriving (Show, Read)
```

Definujte následující:

a) funkci `roseTreeSize :: RoseTree a -> Int`, která spočítá počet uzlů ve stromě,

b) funkci `roseTreeSum :: Num a => RoseTree a -> a`, která sečte ohodnocení všech uzlů stromu,

c) funkci `roseTreeMap :: (a -> b) -> RoseTree a -> RoseTree b`, která bere funkci a strom a aplikuje danou funkci na hodnotu v každém uzlu:

```
roseTreeMap (+1) (RoseNode 0 [RoseNode 1 [], RoseNode 41 []])
    ⇝* RoseNode 1 [RoseNode 2 [], RoseNode 42 []]
```

Př. 4.4.2 Uvažujme rekurzivní datový typ `IntSet` definovaný takto:

```
data IntSet = SetNode Bool IntSet IntSet | SetLeaf  -- Node end zero one
            deriving Show
```

Ve stromě typu `IntSet` každá cesta z vrcholu jednoznačně určuje binární kód složený z čísel přechodů mezi otcem a synem (podle označení syna `one` respektive `zero`). Toho můžeme využít pro ukládání přirozených čísel do takového stromu. Strom typu `IntSet` obsahuje číslo n právě tehdy, pokud obsahuje cestu odpovídající binárnímu zápisu čísla n, a navíc poslední vrchol této cesty má nastavenou hodnotu `end` na `True`.

Implementujte tyto funkce pro práci se strukturou `IntSet`:

a) `insert :: IntSet -> Int -> IntSet` – obdrží strom typu `IntSet` a přirozené číslo n a navrátí strom obsahující číslo n.

b) `find :: IntSet -> Int -> Bool` – obdrží strom typu `IntSet` a přirozené číslo n a vrátí `True` právě tehdy, pokud strom obsahuje n.

c) `listSet :: IntSet -> [Int]` – obdrží strom typu `IntSet` a navrátí seznam čísel uložených v tomto stromě.

Př. 4.4.3 Podobná stromová struktura jako v příkladu 4.4.2 by mohla být použita i pro udržování množiny řetězců nad libovolnou abecedou (například slova složená z písmen anglické abecedy nebo konečné posloupnosti celých čísel). Definujte datový typ `SeqSet a` sloužící pro uchovávání posloupností prvků typu `a`. Dále definujte obdoby funkcí ze cvičení 4.4.2:

a) `insertSeq :: Eq a => SeqSet a -> [a] -> SeqSet a`

b) `findSeq :: Eq a => SeqSet a -> [a] -> Bool`

*
**

Na konci cvičení byste měli zvládnout:

- tvorbu vlastních datových typů,
- umět implementovat jednoduché instance typových tříd pro vlastní datový typ,
- využívat datový typ `Maybe`,
- implementovat funkce na rekurzivních datových typech, a to především na strukturách typu strom.

Řešení

Řeš. 4.1.1 a) Příklady hodnot jsou:

```
Cube 1 2 3
Cylinder (-3) (1/2)
```

Některé z těchto hodnot sice nemusí odpovídat skutečným tělesům, ale uvedený datový typ je umožňuje zapsat.

b) Hodnotové konstruktory jsou umístěny jako první identifikátor ve výrazech oddělených svislítky. Tedy v tomto případě to jsou `Cube`, `Cylinder`. Také hodnotový konstruktor začíná velkým písmenem.

c) Typové konstruktory můžeme rozlišit na nově definované a na ty, které jsou jenom použité. Typový konstruktor je vždy umístěn jako první identifikátor za klíčovým slovem `data`, tedy v tomto případě `Object`. Kromě toho je tady použit i existující typový konstruktor, konkrétně `Float`.

d) Funkci budeme definovat po částech. Pro každý možný tvar hodnoty typu `Object`, tj. pro každý typ tělesa definujeme funkci osobitě. Poznamenejme, že je nutné použít závorky kolem argumentů funkcí, aby byl tento výraz považován jako jeden argument, ne jako několik argumentů. K definici funkcí můžeme využít i konstantu `pi`, která je v Haskellu standardně dostupná.

```
volume :: Object -> Float
volume (Cube x y z)   = x * y * z
volume (Cylinder r v) = pi * r * r * v

surface :: Object -> Float
surface (Cube x y z)   = 2 * (x * y + x * z + y * z)
surface (Cylinder r v) = 2 * pi * r * (v + r)
```

Řeš. 4.1.2

```
weekend :: Day -> Bool
weekend Sat = True
weekend Sun = True
weekend _   = False
```

Pokud je typ `Day` zaveden v typové třídě `Eq`, můžeme použít i následující alternativní definici funkce `weekend`:

```
weekend' :: Day -> Bool
weekend' d = d == Sat || d == Sun
```

Řeš. 4.1.3

```
isEqual :: Shape -> Shape -> Bool
isEqual (Circle r1)       (Circle r2)       = r1 == r2
isEqual (Rectangle a1 b1) (Rectangle a2 b2) = a1 == a2 && b1 == b2
isEqual Point             Point             = True
isEqual _                 _                 = False

isGreater :: Shape -> Shape -> Bool
isGreater shape1 shape2 = area shape1 > area shape2
    where
        area (Circle r)      = pi * r * r
```

```
area (Rectangle a b) = a * b
area Point           = 0
```

Řeš. 4.1.4

```
instance Eq TrafficLight where
    Red == Red       = True
    Orange == Orange = True
    Green == Green   = True
    _ == _           = False

instance Ord TrafficLight where
    Green <= _       = True
    _ <= Red         = True
    Orange <= Orange = True
    _ <= _           = False

instance Show TrafficLight where
    show Red    = "červená"
    show Orange = "oranžová"
    show Green  = "zelená"
```

Řeš. 4.1.5

```
instance (Eq a, Eq b) => Eq (PairT a b) where
    PairD a1 b1 == PairD a2 b2 = a1 == a2 && b1 == b2

instance (Ord a, Ord b) => Ord (PairT a b) where
    PairD a1 b1 <= PairD a2 b2 = a1 < a2 || (a1 == a2 && b1 <= b2)

instance (Show a, Show b) => Show (PairT a b) where
    show (PairD a b) = "pair of " ++ show a ++ " and " ++ show b
```

Řeš. 4.1.6

```
data Jar = EmptyJar
         | Cucumbers
         | Jam String
         | Compote Int
           deriving (Show, Eq)
today :: Int
today = 2020

stale :: Jar -> Bool
stale EmptyJar    = False
stale Cucumbers   = False
stale (Jam _)     = False
stale (Compote x) = today - x >= 10
```

Alternativní řešení s menším počtem vzorů a hlavně přehlednějším zápisem (víme, že výsledek pro první tři případy je stejný):

```
stale' :: Jar -> Bool
stale' (Compote x) = today - x >= 10
stale' _           = False
```

Řeš. 4.1.7

a) Nulární typový konstruktor `X`, unární hodnotový konstruktor `Value`.
b) Nulární typové konstruktory `M` a `N`, nulární hodnotové konstruktory `A`, `B`, `C`, `D`, unární hodnotové konstruktory `N` a `M`.

c) Chybná deklarace: `Hah` je v seznamu použito jako typový konstruktor, jedná se však o hodnotový konstruktor.
d) Nulární typový konstruktor `FNM`, ternární hodnotový konstruktor `T`.
e) Vytváří se pouze typové synonymum (nulární).
f) Nulární typový konstruktor `E`, unární hodnotový konstruktor `E`

Řeš. 4.1.8

a) Ok.
b) Nok, typová proměnná `a` musí být argumentem konstruktoru `Makro`.
c) Nok, hodnotový konstruktor není možné použít vícekrát.
d) Nok, typová proměnná `c` musí být argumentem konstruktoru `Fun`.
e) Nok, argumenty konstruktoru `Fun` mohou být pouze typové proměnné, ne složitější typové výrazy (tj. není možné použít definici podle vzoru).
f) Nok, `Z X` není korektní výraz, protože `X` je hodnotový konstruktor.
g) Nok, každý hodnotový konstruktor musí začínat velkým písmenem.
h) Nok, výraz je interpretován jako hodnotový konstruktor `Makro` se třemi argumenty: `Int`, `->` a `Int` – je nutné přidat závorky kolem `(Int -> Int)`.
i) Nok, syntax výrazu je chybná: `type` musí mít na pravé straně pouze jednu možnost (jedná se o typové synonymum, ne o nový datový typ).
j) Ok, typový i hodnotové konstruktory mají stejný název. Na pravé straně definice je `X` nejdřív binárním hodnotovým a pak dvakrát nulárním typovým konstruktorem. Jediná plně definovaná hodnota tohoto typu je `x = X x x`.

Řeš. 4.1.9

a) Matematická definice rovnosti zlomků nám říká, že $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Leftrightarrow a \cdot d = b \cdot c$. Funkci pak už snadno postavíme na této rovnosti.

```
fraceq :: Frac -> Frac -> Bool
fraceq (a, b) (c, d) = a * d == b * c
```

b) Zde opět použijeme vestavěnou funkci `signum`.

```
nonneg :: Frac -> Bool
nonneg (a, b) = signum a == signum b
```

c) K řešení nám opět pomůže si nejdříve matematicky zapsat požadovaný výraz: $\frac{a}{b} + \frac{c}{d} = \frac{ad+bc}{bd}$.

```
fracplus :: Frac -> Frac -> Frac
fracplus (a, b) (c, d) = simplify (a * d + b * c, b * d)
```

d)
```
fracminus :: Frac -> Frac -> Frac
fracminus (a, b) (c, d) = fracplus (a, b) (-c, d)
```

e)
```
fractimes :: Frac -> Frac -> Frac
fractimes (a, b) (c, d) = simplify (a * c, b * d)
```

f)
```
fracdiv :: Frac -> Frac -> Frac
fracdiv (_, _) (0, _) = error "division by zero"
fracdiv (a, b) (c, d) = fractimes (a, b) (d, c)
```

g) Pro úpravu do základního tvaru postačí vydělit čitatele i jmenovatele jejich největším společným jmenovatelem (můžeme použít vestavěnou funkci `gcd`, která pracuje i se zápornými čísly). Musíme si však dát pozor na znaménko – základním tvarem zlomku $\frac{-2}{-4}$ je $\frac{1}{2}$ a nikoliv $\frac{-1}{-2}$. To můžeme zajistit následovně: číslo ve jmenovateli základního tvaru budeme mít vždy kladné a znaménko přeneseme do čitatele (například pomocí vestavěné funkce `signum`).

```
simplify :: Frac -> Frac
```

```
simplify (a, b) = ((signum b) * (a `div` d), abs (b `div` d))
    where d = gcd a b
```

Poznámka: Haskell má vestavěný typ pro zlomky, `Rational`. Ten je reprezentován v podstatě stejným způsobem, tedy jako dvě hodnoty typu `Integer`. Nicméně nejedná se přímo o dvojice, ale typ `Rational` definuje hodnotový konstruktor `%`, tedy například zlomek $\frac{1}{4}$ zapíšeme jako `1 % 4`. Datový typ `Rational` je instancí mnoha typových tříd, mimo jiné `Num` a `Fractional`, proto s ním lze pracovat jako s jinými číselnými typy v Haskellu a používat operátory jako `(+)`, `(-)`, `(*)`, `(/)`.

Řeš. 4.1.10

```
commonPricing :: Int -> Float
commonPricing cups = fromIntegral (13 * pricingCups)
    where
        pricingCups = cups - cups `div` 10

employeeDiscount :: Float -> Float
employeeDiscount basePrice = basePrice * (1 - 0.15)

studentPricing :: Int -> Float
studentPricing cups = fromIntegral cups

data PricingType = Common | Employee | Student

computePrice :: PricingType -> Int -> (Int -> Float)
             -> (Float -> Float) -> (Int -> Float) -> Float
computePrice Common cups cp _ _    = cp cups
computePrice Employee cups cp ed _ = (ed . cp) cups
computePrice Student cups _ _ sp   = sp cups
```

Řeš. 4.1.11

```
commonPricing :: Int -> Float
commonPricing cups = fromIntegral (13 * pricingCups)
    where
        pricingCups = cups - cups `div` 10

employeeDiscount :: Float -> Float
employeeDiscount basePrice = basePrice * (1 - 0.15)

studentPricing :: Int -> Float
studentPricing cups = fromIntegral cups

data PricingType' = Common'
                  | Special (Int -> Float)
                  | Discount (Float -> Float)

computePrice :: PricingType' -> Int -> (Int -> Float) -> Float
computePrice Common' cups cp        = cp cups
computePrice (Special sp) cups _    = sp cups
computePrice (Discount dp) cups cp = dp (cp cups)

common :: PricingType'
common = Common'
```

```
employee :: PricingType'
employee = Discount employeeDiscount

student :: PricingType'
student = Special studentPricing
```

Řeš. 4.2.1

a) Nekorektní výraz – typový konstruktor `Maybe` aplikovaný na hodnotu.
b) Korektní typ s hodnotou například `Nothing`.
c) Nekorektní výraz – hodnotový konstruktor `Just` očekává hodnotu, `a` je ovšem typ.
d) Nekorektní výraz – hodnotový konstruktor `Just` je aplikovaný na příliš mnoho argumentů. Pro úplnost dodejme, že výraz `Just (Just 2)` by byl korektní hodnotou typu `Num a => Maybe (Maybe a)`.
e) Nekorektní výraz – typový konstruktor `Maybe` aplikovaný na hodnotu `Nothing`.
f) Korektní hodnota typu `Maybe (Maybe a)`.
g) Nekorektní výraz – nulární hodnotový konstruktor `Nothing` nebere žádné argumenty.
h) Nekorektní výraz – jedna hodnota je typu `(Num a) => Maybe a`, druhá typu `Maybe (Maybe b)`.
i) Korektní hodnota typu `(Num a) => Maybe [Maybe a]`.
j) Korektní hodnota typu `(Num a) => Maybe (a -> a)`.
k) Korektní hodnota typu `Bool -> Maybe a -> Maybe a`.
l) Korektní hodnota (funkce) typu `a -> Maybe a`.
m) Korektní hodnota (ne funkce) typu `Maybe (a -> Maybe a)`.
n) Nekorektní výraz – implicitní závorky jsou `(Just Just) Just` a podle předchozího příkladu víme, že `Just Just :: Maybe (a -> Maybe a)`. Avšak tento výraz není funkcí (je to `Maybe` výraz – podstatný je vnější typový konstruktor), a proto ho nemůžeme aplikovat na hodnotu, jako by to byla funkce.

Řeš. 4.2.2

```
safeDiv :: Integral a => a -> a -> Maybe a
safeDiv x 0 = Nothing
safeDiv x y = Just (x `div` y)

divlist :: Integral a => [a] -> [a] -> [Maybe a]
divlist = zipWith safeDiv
```

Řeš. 4.2.3

```
mayZip :: [a] -> [b] -> [(Maybe a, Maybe b)]
mayZip (a : xa) (b : xb) = (Just a, Just b) : (mayZip xa xb)
mayZip []       (b : xb) = (Nothing, Just b) : (mayZip [] xb)
mayZip (a : xa) []       = (Just a, Nothing) : (mayZip xa [])
mayZip []       []       = []
```

Řeš. 4.3.1

a) `Zero`, `Succ Zero`, `Succ (Succ Zero)`, `Succ (Succ (Succ Zero))`, ...

b) Zajistí, že kompilátor deklaruje `Nat` jako instanci typové třídy `Show` (tj. typové třídy poskytující funkci `show`, která umožní převést hodnotu typu na jeho řetězcovou interpretaci) a na základě definice datového typu `Nat` automaticky definuje intuitivním způsobem funkci `show`, tj. např. `show (Succ (Succ Zero))` $\rightsquigarrow^*$ `"Succ (Succ Zero)"`.

c) Využijeme například analogii s Peanovými čísly – přirozenými čísly definovanými pomocí nuly a funkce následníka. Hodnotový konstruktor `Zero` odpovídá nule, budete tedy psát `"0"`. Hodnotový konstruktor `Succ` pak představuje přičtení jedničky, budeme tedy psát `"1+"`. Definice instance pak může vypadat třeba následovně:

```
data Nat' = Zero' | Succ' Nat'
```

```
instance Show Nat' where
    show Zero'     = "0"
    show (Succ' x) = "1+" ++ show x
```

Poznamenejme ještě, že pokud definujeme svoji vlastní instanci, klauzuli `deriving Show` musíme z definice typu odstranit.

d)
```
natToInt :: Nat -> Int
natToInt Zero     = 0
natToInt (Succ x) = 1 + natToInt x
```

e) Takováto hodnota má tvar `Succ (Succ (Succ (Succ ...)))`. Lze se tedy inspirovat například funkcí `repeat`:

```
natInfinity :: Nat
natInfinity = Succ natInfinity
```

Řeš. 4.3.2

a)
```
Con 3.14
```

b)
```
eval :: Expr -> Float
eval (Con x)   = x
eval (Add x y) = eval x + eval y
eval (Sub x y) = eval x - eval y
eval (Mul x y) = eval x * eval y
eval (Div x y) = eval x / eval y
```

c) Pro získání hodnoty z výrazu tvaru `Just x` použijeme standardně definovanou funkci

```
fromJust :: Maybe a -> a
fromJust (Just x) = x

evaluate :: Expr -> Maybe Float
evaluate (Con x) = Just x
evaluate (Add x y) = if evx /= Nothing && evy /= Nothing
    then Just (fromJust evx + fromJust evy)
    else Nothing
    where
        evx = evaluate x
        evy = evaluate y

-- vyhodnocovani pro konstruktory Sub a Mul je uplne analogicke
-- vyhodnocovani Add, proto ho neuvadime

evaluate (Div x y) = if evx /= Nothing && evy /= Nothing
    then if fromJust evy == 0
        then Nothing
        else Just (fromJust evx / fromJust evy)
    else Nothing
    where
        evx = evaluate x
        evy = evaluate y
```

Řeš. 4.3.3
```
data Expr = Con Float     | Var
          | Add Expr Expr | Sub Expr Expr
          | Mul Expr Expr | Div Expr Expr
```

```
eval' :: Float -> Expr -> Float
eval' _ (Con x)   = x
eval' v (Var)     = v
eval' v (Add x y) = eval' v x + eval' v y
eval' v (Sub x y) = eval' v x - eval' v y
eval' v (Mul x y) = eval' v x * eval' v y
eval' v (Div x y) = eval' v x / eval' v y
```

Řeš. 4.3.4 a) Jsou to tyto stromy:

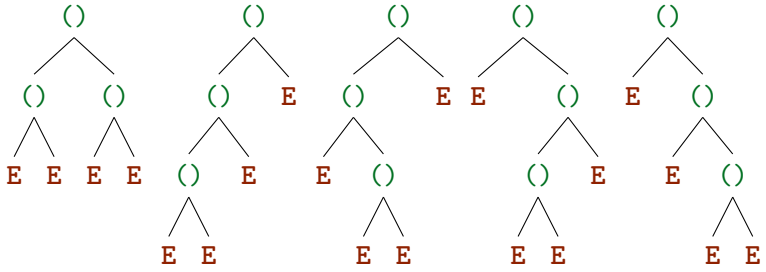


```
tree1 = Node () (Node () Empty Empty) (Node () Empty Empty)
tree2 = Node () (Node () (Node () Empty Empty) Empty) Empty
tree3 = Node () (Node () Empty (Node () Empty Empty)) Empty
tree4 = Node () Empty (Node () (Node () Empty Empty) Empty)
tree5 = Node () Empty (Node () Empty (Node () Empty Empty))
```

b) Nechť $\#_{()}(n)$ je počet stromů typu `BinTree ()`. Pak lze nahlédnout, že

$$\#_{()}(n) = \begin{cases} 1 & \text{if } n = 0 \\ \sum_{i=0}^{n-1} \#_{()}(i)\#_{()}(n-i-1) & \text{if } n > 0 \end{cases}$$

Pokud bychom chtěli znát konkrétní hodnoty, můžeme formuli přepsat

```
count 0 = 1
count n = sum $ map (\i -> count i * count (n - i - 1)) [0 .. n - 1]
```

čímž lehce zjistíme, že `map count [0..5]` ⇝ `[1,1,2,5,14,42]`

c) Pro `BinTree Bool` platí

$$\#_{\texttt{Bool}}(n) = 2^n \#_{()}(n)$$

Obecně pro `BinTree` t máme:

$$\#_t(n) = |t|^n \#_{()}(n),$$

kde $|t|$ je počet různých hodnot typu t. Hledané hodnoty $\#_{\texttt{Bool}}(n)$ jsou:

```
countT t n = t ^ n * count n
map (countT 2) [0, 1, 2, 3, 4, 5] ⇝* [1, 2, 8, 40, 224, 1344]
```

Řeš. 4.3.5 a)

```
treeSize :: BinTree a -> Int
treeSize Empty          = 0
treeSize (Node _ t1 t2) = 1 + treeSize t1 + treeSize t2
```

b)

```
listTree :: BinTree a -> [a]
listTree Empty          = []
listTree (Node v t1 t2) = listTree t1 ++ [v] ++ listTree t2
```

c)

```
height :: BinTree a -> Int
height Empty        = 0
height (Node x l r) = 1 + max (height l) (height r)
```

d)
```
longestPath :: BinTree a -> [a]
longestPath Empty          = []
longestPath (Node v t1 t2) = if length p1 > length p2
    then v : p1
    else v : p2
    where
        p1 = longestPath t1
        p2 = longestPath t2
```

Řeš. 4.3.6 a)
```
fullTree :: Int -> a -> BinTree a
fullTree 0 _ = Empty
fullTree n v = Node v (fullTree (n - 1) v) (fullTree (n - 1) v)
```

b)
```
treeZip :: BinTree a -> BinTree b -> BinTree (a, b)
treeZip (Node x1 l1 r1) (Node x2 l2 r2) =
    Node (x1, x2) (treeZip l1 l2) (treeZip r1 r2)
treeZip _ _ = Empty
```

Řeš. 4.3.7
```
treeMayZip :: BinTree a -> BinTree b -> BinTree (Maybe a, Maybe b)
treeMayZip (Node a l1 r1) (Node b l2 r2) =
    Node (Just a, Just b) (treeMayZip l1 l2) (treeMayZip r1 r2)
treeMayZip (Node a l1 r1) Empty =
    Node (Just a, Nothing) (treeMayZip l1 Empty) (treeMayZip r1 Empty)
treeMayZip Empty (Node b l2 r2) =
    Node (Nothing, Just b) (treeMayZip Empty l2) (treeMayZip Empty r2)
treeMayZip Empty Empty = Empty
```

Řeš. 4.3.8
```
instance Eq a => Eq (BinTree a) where
    Empty          == Empty          = True
    Node x1 l1 r1 == Node x2 l2 r2 =
        x1 == x2 && l1 == l2 && r1 == r2
    _              == _              = False
```

Poslední řádek nelze vynechat – pokrývá porovnávání prázdného a neprázdného stromu.

Řeš. 4.3.9 a)
```
-- Rozšíření množiny hodnot typu `a` o nekonečno
data MayInf a = Inf | NegInf | Fin a
                deriving (Eq)

instance (Ord a) => Ord (MayInf a) where
    _       <= Inf     = True
    Inf     <= _       = False
    NegInf  <= _       = True
    _       <= NegInf  = False
    (Fin a) <= (Fin b) = a <= b

isTreeBST :: (Ord a) => BinTree a -> Bool
isTreeBST = isTreeBST' NegInf Inf

isTreeBST' :: (Ord a) => MayInf a -> MayInf a -> BinTree a -> Bool
isTreeBST' _   _    Empty        = True
isTreeBST' low high (Node v l r) = let v' = Fin v in
```

```
        low <= Fin v && Fin v <= high &&
        isTreeBST' v' high r &&
        isTreeBST' low v' l

-- alternativní definice
isTreeBST2 :: (Ord a) => BinTree a -> Bool
isTreeBST2 = isAscendingList . inorder

inorder :: BinTree a -> [a]
inorder Empty        = []
inorder (Node v l r) = inorder l ++ [v] ++ inorder r

isAscendingList :: (Ord a) => [a] -> Bool
isAscendingList [] = True
isAscendingList l  = and $ zipWith (<=) l (tail l)
```

b)
```
searchBST :: (Ord a) => a -> BinTree a -> Bool
searchBST _ Empty = False
searchBST k (Node v l r) = case compare k v of
    EQ -> True
    LT -> searchBST k l
    GT -> searchBST k r
```

Řeš. 4.4.1
```
roseTreeSize :: RoseTree a -> Int
roseTreeSize (RoseNode _ subtrees) = 1 + sum (map roseTreeSize subtrees)

roseTreeSum :: Num a => RoseTree a -> a
roseTreeSum (RoseNode v subtrees) = v + sum (map roseTreeSum subtrees)

roseTreeMap :: (a -> b) -> RoseTree a -> RoseTree b
roseTreeMap f (RoseNode v subtrees) =
    RoseNode (f v) (map (roseTreeMap f) subtrees)
```

Řeš. 4.4.2
```
data Bit = O | I
           deriving Show

toBitString :: Int -> [Bit]
toBitString 0 = [O]
toBitString a = (if a `mod` 2 == 1 then I else O)
    : toBitString (a `div` 2)

fromBitString :: [Bit] -> Int
fromBitString (O : xs) = 2 * fromBitString xs
fromBitString (I : xs) = 1 + 2 * fromBitString xs
fromBitString []       = 0

insert :: IntSet -> Int -> IntSet
insert set num = insert' set (toBitString num)

insert' :: IntSet -> [Bit] -> IntSet
insert' SetLeaf []         = SetNode True SetLeaf SetLeaf
```

```
insert' (SetNode _ l r) [] = SetNode True l r
insert' SetLeaf (O : bits) = SetNode False (insert' SetLeaf bits) SetLeaf
insert' SetLeaf (I : bits) = SetNode False SetLeaf (insert' SetLeaf bits)
insert' (SetNode end l r) (O : bits) = SetNode end (insert' l bits) r
insert' (SetNode end l r) (I : bits) = SetNode end l (insert' r bits)

find :: IntSet -> Int -> Bool
find set num = find' set (toBitString num)

find' :: IntSet -> [Bit] -> Bool
find' (SetNode True _ _) []     = True
find' _ []                      = False
find' SetLeaf _                 = False
find' (SetNode _ l _) (O : xs) = find' l xs
find' (SetNode _ _ r) (I : xs) = find' r xs

listSet :: IntSet -> [Int]
listSet set = listSet' set []

listSet' :: IntSet -> [Bit] -> [Int]
listSet' SetLeaf _                = []
listSet' (SetNode False l r) bits = listSet' l (O : bits)
    ++ listSet' r (I : bits)
listSet' (SetNode True l r) bits  = fromBitString (reverse bits)
    : listSet' l (O : bits) ++ listSet' r (I : bits)
```

Řeš. 4.4.3

```
data SeqSet a = SeqNode Bool [(a, SeqSet a)]
                deriving Show

son :: (Eq a) => a -> [(a, SeqSet a)] -> SeqSet a
son a anc = getSon $ lookup a anc
    where
        getSon Nothing = SeqNode False []
        getSon (Just node) = node

insertSeq :: Eq a => SeqSet a -> [a] -> SeqSet a
insertSeq (SeqNode _ anc)   []       = SeqNode True anc
insertSeq (SeqNode end anc) (a : xa) = let s = son a anc in
    SeqNode end ((a, insertSeq s xa) : filter (not . (a==) . fst) anc)

findSeq :: Eq a => SeqSet a -> [a] -> Bool
findSeq (SeqNode end anc) []       = end
findSeq (SeqNode end anc) (a : xa) = findSeq (son a anc) xa
```

Přiložený kód

> **Pan Sazeč upozorňuje:** Kopírování kódu ze souboru PDF nezachovává odsazení! Soubory jsou ale vloženy i jako přílohy tohoto dokumentu; s rozumným prohlížečem je můžete stáhnout kliknutím na název souboru, ať už zde, či v příslušných příkladech. Přílohy jsou k nalezení také ve studijních materiálech v ISu.

04_trees.hs

```haskell
data BinTree a = Empty
               | Node a (BinTree a) (BinTree a)
                 deriving (Eq, Show)

tree01 :: BinTree Int
tree01 = Node 4 (Node 2 (Node 1 Empty Empty) (Node 3 Empty Empty))
                (Node 6 (Node 5 Empty Empty) (Node 7 Empty Empty))

tree02 :: BinTree Int
tree02 = Node 9 Empty (Node 10 Empty (Node 11 Empty (Node 12 Empty Empty)))

tree03 :: BinTree Int
tree03 = Node 8 tree01 tree02

tree04 :: BinTree Int
tree04 = Node 4 (Node 2 Empty (Node 3 Empty Empty))
                (Node 6 (Node 5 Empty Empty) Empty)

tree05 :: BinTree Int
tree05 = Node 100 (Node 101 Empty
                            (Node 102 (Node 103 Empty
                                                (Node 104 Empty Empty))
                                      Empty))
                  (Node 99 (Node 98 Empty Empty)
                           (Node 98 Empty Empty))
```